

Tervise
Arengu
Instituut

Tubaka- ja nikotiinitoodete tarvitamine Eestis

**Tubakatööstus on ajaloo ühe
suurima epideemia vallandaja**

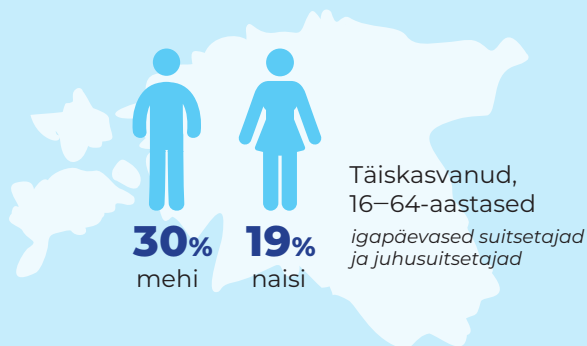
**Tubakatööstus üritab uusi tooteid
arendades hoida inimesi sõltuvuses**

Tavasigarette suitsetatakse üha vähem, samas tõuseb kiirelt uudsete tubaka- ja nikotiinitoodete tarvitajate arv. Leviv arusaam, et need on nikotiini ja tubaka tarvitamiseks tervislikumad alternatiivid, tõstavad nende populaarsust. Tihti ei teata, et alternatiivsete tubakatoodete arendamise ja tootmise taga on samad sigarette tootvad suured tubakatööstused, kes klientide hoidmiseks laiendavad oma tooteportfelli uute alternatiivsete tubaka- ja nikotiinitoodetega.

Maailma Terviseorganisatsioon ja Maailmapank juhivad tähelepanu, et uued tubaka- ja nikotiinitooted normaliseerivad suitsetamist ning hoiavad inimesi jätkuvalt nikotiinisõltuvuses.

Tubakatööstuse manipulatsioonidest, tubaka tarvitamise tagajärgedest ning sekkumisvajadusest: Technical manual on tobacco tax policy and administration. WHO; 2021 ja Fact sheet on the SDGs: Tobacco control. WHO; 2019

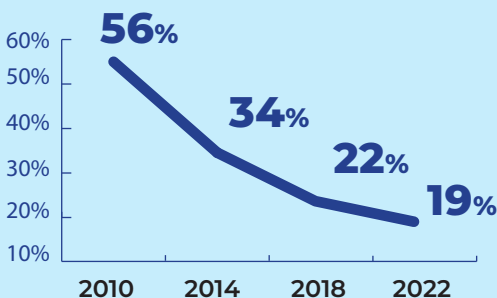
Tubakatarvitamine Eestis

Suitsetamise levimus kooliõpilaste seas langeb

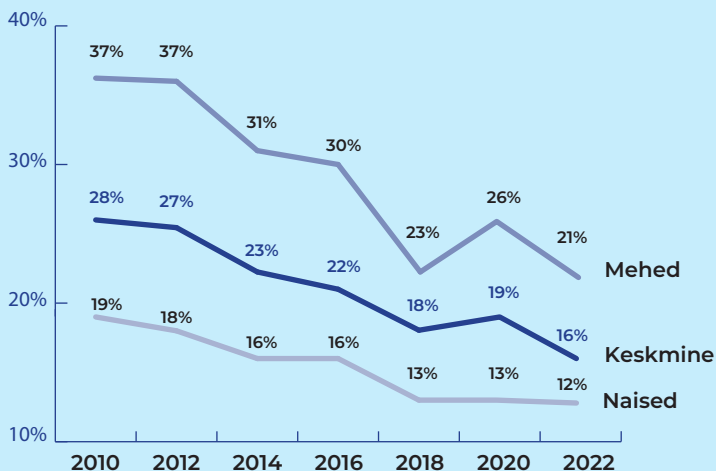

Sigareti proovimist alustatakse keskmiselt 13-aastaselt

13-aastaselt sigaretti proovinute osakaal kooliõpilaste seas

Igapäevasuitsetajate osakaal on languses

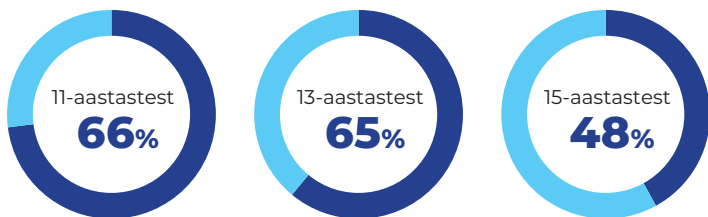

*Kasutatud on kaalutud andmeid

- 2010** keelati suitsetamine lasteaia, põhikooli, gümnaasiumi, kutseõppeasutuse ja huvikooli ruumides ning nende piiratud maa-alal.
- 2016** võeti kasutusele pilthoiatused ja karmistused nõuded sigaretipakendile. Keelati vitamiinide, kofeiini ja tauriini sisaldus tubakatoodetes ning filtrid ja paberid ei tohi enam sisaldada lõhna ega värvaineid.
- 2017** jõustus tubakast erineva maitse ja lõhnaga sigarettide ja tubaka müügi keeld (va mentooli maitse).
- 2019** keelati tubakatoodete ja nende kaubamärkide väljapanek jaekaubanduse müügikohtades ning tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete kaugmüük.
- 2020** jõustus mentoolimaitsete sigarettide müügi keeld.

Alternatiivsed tubakatooted on algus uue põlvkonna nikotiinisõltuvusele

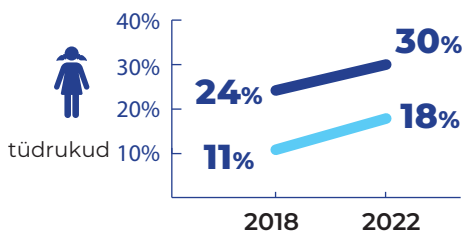
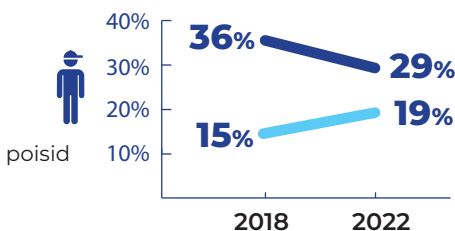
Neist, kes on kunagi suitsetanud, alustas suitsetamist e-sigaretist

Mida noorem vanuserühm, seda suurem osa neist on suitsetanud e-sigaretti enne tavasigaretti. Oluline on teada, et mida nooremana inimene alustab, seda suurema tõenäosusega on ta ka tulevikus nikotiinisõltuvuses.

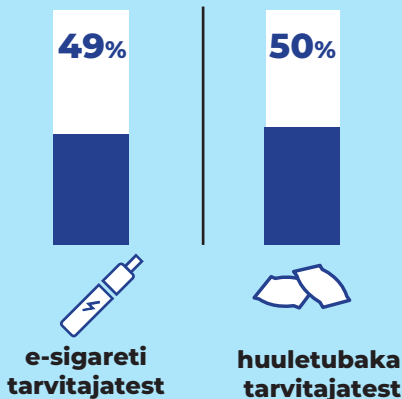
E-sigareti ja huuletubaka tarvitamine on kooliõpilaste seas levinud

■ Elu jooksul on proovinud e-sigaretti ■ Elu jooksul on proovinud huuletubakat

Paralleelselt alternatiivsete toodete tarvitamisega suitsetatakse ka sigarette

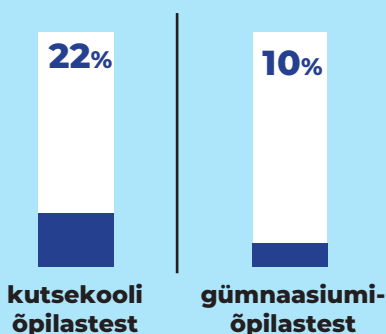
Sigarette suitsetab*

*Viimase 30 päeva jooksul tarvitanud 15-aastased

Erinevate toodete koos tarvitamine on rohkem levinud kutsekooli õpilaste seas

Erinevaid tooteid koos tarvitab*

*Viimase 4-nädala jooksul korraga nii sigaretti, e-sigaretti kui ka muid tubakatooteid tarvitanud 16–18-aastased

Rohkem statistikat 11–15-aastaste kooliõpilaste suitsetamisharjumuste kohta: Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuring. 2021/2022. TAI;2023.

Rohkem statistikat gümnaasiumi- ja kutsekooli õpilaste suitsetamisharjumuste kohta: Eesti noorte seksuaalervis: teadmised, hoiakud ja käitumine. 2021.aasta uuringu aruanne. TAI;2023.

Hariduslik lõhe tubaka- ja nikotiinitoodete tarvitamises ilmneb juba koolieas

Mõnda tubaka- või nikotiinitoodet on tarbinud

*Viimase 4-nädala jooksul mõnda tubaka- või nikotiinitoodet tarvitanud 16–18-aastased

Sigarette suitsetab igapäevaselt

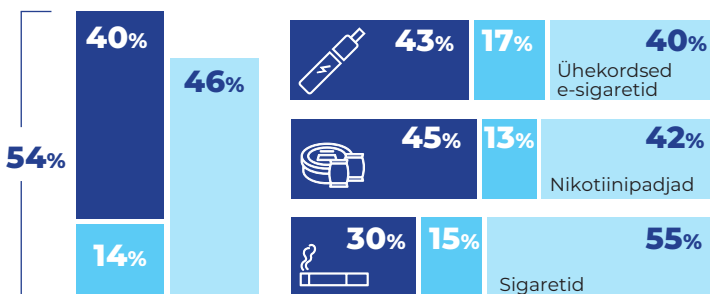
*Elu jooksul igapäevaselt sigaretti suitsetanud 16–18-aastaste noorte osakaal

Rohkem statistikat gümnaasiumi- ja kutsekooli õpilaste suitsetamisharjumuste kohta: Eesti noorte seksuaaltervis: teadmised, hoiakud ja käitumine. 2021.aasta uuringu aruanne. TAI;2023.

Tubaka- ja nikotiinitooted on alla 18-aastastele noortele kergesti kättesaadavad

54% teenindajatest oli valmis tubaka- või nikotiinitoodet müüma ilma ostja vanust kontrollimata

Nikotiinipatju ja ühekordseid e-sigarette on noortel mõnevõrra lihtsam kätte saada kui sigarette

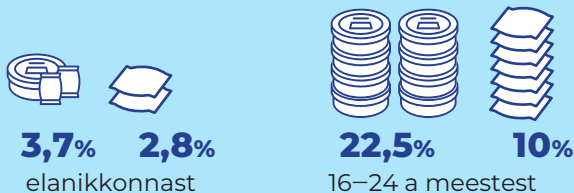

- Ei küsitud dokumenti, valmis müüma
- Küsiti dokumenti, aga selle puudumisel valmis müüma
- Küsiti dokumenti, aga selle puudumisel keelduti müügist

Rohkem infot: Alkohoolsete jookide ning tubaka- ja nikotiinitoodete testostlemine. TAI;2023.

Igapäevaseid alternatiivsete tubakatoodete tarvitajaid on kõige rohkem noorte meeste ja noorte naiste seas

Nikotiinipatjate ja huuletubaka tarvitajaid on kõige enam noorte meeste seas

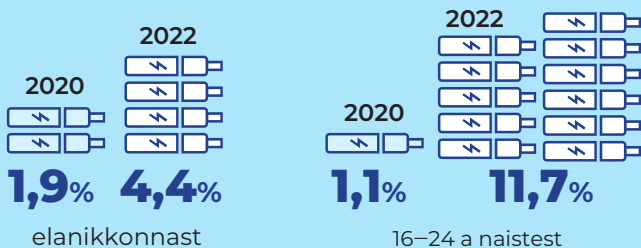

*Vähemalt mõni kord kuus huuletubakat või nikotiinipatja tarvitavate osakaal.

**2019 hakati legaalselt Eesti turul müüma uusi tubakavabasid nikotiinipatju.

Märkimisväärselt on kasvanud e-sigareti tarvitamine noorte naiste seas

*Iga päev e-sigaretti tarvitavate osakaal

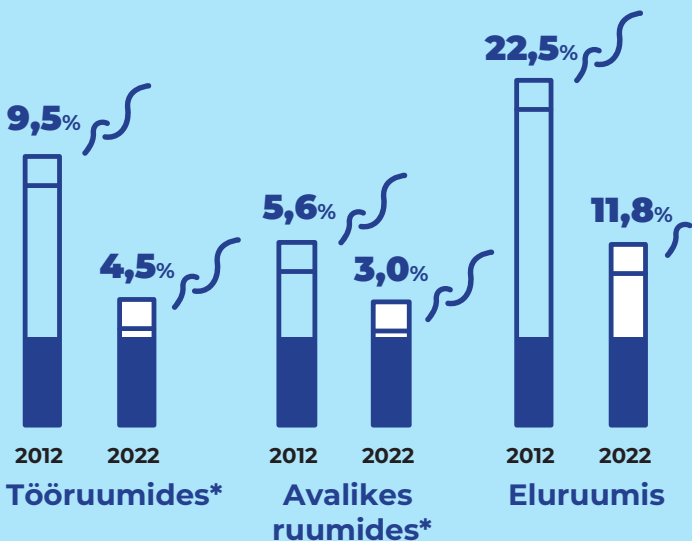
Alternatiivsed tooted ei ole suitsetamisest loobumise vahendid

Kuigi levivad väited, et uued tubaka- ja nikotiinitooted (e-sigaret, nikotiinipadjad ja kuumutatavad tubakatooted) on tervisele vähem kahjulikud ning nende abil on võimalik suitsetamisest loobuda, on alternatiivsete tubakatoodete kasutamine loobumisvahendina nõrgalt tõendatud. Nende toodete pikaajalised tervisemõjud on endiselt teadmata.

Suitsetamise asendamine alternatiivsete toodete kasutamisega on tegelikkuses üleminek ühelt nikotiini manustamisviisilt teisele. See ei ole loobumine, vaid nikotiinsõltuvuse jätkamine teisel kujul.

Rohkem statistikat Eesti elanike suitsetamisharjumuste kohta: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring 2022. TAI; 2023

Passiivne suitsetamine on viimase 10 aasta jooksul vähenenud

*Viibis suitsuses ruumis rohkem kui 1h päevas

Rohkem statistikat Eesti elanike suitsetamisharjumuste kohta: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring 2022. TAI; 2023

Endiselt ohustab tubakasuits inimesi kõige rohkem kodukeskkonnas

Avatud akna juures või köögi õhupuhasti all suitsetamine ei vii tubakasuitsu toast välja. 80% mürgisest sigaretsuitsust on nähtamatu ja kandub ruumi tagasi, mõjudes kahjulikult kõikidele toas viibivatele inimestele. Kortermajas levib suits ka naabriteni ning häirib oluliselt teisi elanikke passiivse suitsetamise tervisemõjude tõttu.

Suitsetamine eluruumis või selle akendel ja rõdudel on taunitav. Suitsetamiseks tuleb kortermajast väljuda ning valida sobiv koht, mis on akendest eemal. Inimestel, kes on valinud tubakavaba elu ja soovivad oma tervist kaitsta, on õigus puhtale õhule oma kodus.